

Ingrepen zijn onvermijdelijk

Ons land staat aan de vooravond van een politiek avontuur; een kabinet met veel onzekerheden. Maar het is ook onzeker wat dit de gemeente gaat brengen. De beoogde kortingen lijken wat verzacht, maar zijn niet van de baan en tegelijk wil die coalitie gemeentes beperken in haar belastingruimte. Wat deze regering betekent voor het takenpakket is ook onduidelijk. Pas bij de begroting, en misschien ook dan nog niet, zullen we meer weten.

Wat ons ook zorgen baart, zijn ontwikkelingen in de samenleving. De toenemende en verhardende polarisatie. Het gematigde midden heeft afgedaan, maar daardoor is Nederland in het verleden wel succesvol geweest. Het polderen is eeuwenlang de kracht van Nederland geweest.

De schrikbarende toename van het antisemitisme is een andere zorg, niet voor niets heeft de ChristenUnie-SGP een paar maanden geleden het initiatief genomen voor een motie hierover.

De woningnood is nog niet weg, de prijzen stijgen nog steeds, de bouwvolumes moeten toenemen. In onze gemeente staan nu gelukkig veel projecten in de steigers. Het wordt nu belangrijk om dat goed te doceren en spreiden in de tijd. Maar ook om nog een kritisch naar het bouwprogramma te kijken.

Tot slot baart ons de ontwikkeling in de jeugdzorg grote zorgen. Hoe is het mogelijk dat we volgens onderzoeken in een land leven met zo ongeveer de gelukkigste jeugd, terwijl we tegelijk zien dat een steeds groter deel van jongeren een beroep doet op de jeugdzorg. We zijn daar afgelopen voorjaar weer keihard mee geconfronteerd met als resultaat een budgetoverschrijding van zo'n 30%. Wat is de analyse van het college van deze ontwikkeling en welke preventie stappen, ook richting de samenleving, kunnen we zetten om dat tij te keren. Want dit is een uiterst ongezonde ontwikkeling.

Dat brengt ons bij de financiën, want we behandelen een kadernota en die schept een dramatisch beeld. We willen veel, maar het geld is op. Dat deed ons onwillekeurig denken aan de vergelijking die Jezus trok met iemand die de ambitie had om een toren te gaan bouwen, maar vooraf niet goed had uitgerekend wat die ging kosten. Na het leggen van het fundament moest hij tot zijn schande het werk stilleggen, want het geld is op.

Als wij zo doorgaan, is binnen 2 of 3 jaar het geld van de gemeente ook op. Na het forse verlies in de programmarekening 2023 en de 1e bestuursrapportage over 2024, geeft ook de Kadernota vier aankomende verliesjaren weer, waarbij de reserves van de gemeente voor het einde van die periode op 0 staan. En dat terwijl we anderhalf jaar geleden nog uitzicht hadden op een toename van de reserve oplopend naar 40 miljoen.

Wat is er gebeurd? Waar is de analyse hoe zo'n groot overschot om kan slaan naar een fnuikend tekort? Het college maakt geen analyse van deze ontwikkeling, maar confronteert raad en inwoners met dit dreigend perspectief. Daar waar het college bij de vorige kadernota voor 2025 nog een positief resultaat van ca 1 miljoen aangaf, is dat in deze

kadernota omgeslagen naar meer dan 1 miljoen verlies. En eigenlijk nog ruim 4 miljoen meer, want het college stelt al maatregelen voor als achterwege laten reserveopbouw, ombuigingen en lastenverhogingen.

Voor een sluitende begroting moet dus nog eens meer dan 1 miljoen gevonden worden.

Hoe nu verder met de financiën? De eerste vraag die wij aan het college hebben, is geef de raad en bevolking inzicht in hoe deze situatie heeft kunnen ontstaan? Hebben we op te grote voet geleefd? Is het ambitieniveau van dit college en het coalitieakkoord toch te groot? Onze vorige algemene beschouwingen had niet voor niets de titel "Ambities genoeg, maar geld tekort". Was het geld voor die torenbouw wel beschikbaar?

Het kan niet anders of we zullen kritische moeten kijken naar het takenpakket van de gemeente. Daarom wil de ChristenUnie-SGP een grondige takenanalyse om in het najaar in overleg met het college tot komen tot een takendiscussie. Daarbij letten we wat ons betreft op netto kosten van taken en de impact daarvan op onze inwoners dan wel welke taken we doen omdat ze vanuit rijk of provincie worden opgelegd en die ons netto geld kosten. In de voorbereiding op deze behandeling hebben we een overzicht van kosten en impact gevraagd, die kon op zo korte termijn niet gegeven worden. Daar hebben we wel begrip voor, maar dit moet wel op tafel liggen voor de begrotingsbehandeling. Daarom dienen we daarvoor een motie in.

Tot slot voorzitter, nog even over waar ik mee begon; die polarisatie en verharding in de samenleving. Onlangs kwam ik de woorden uit psalm 85 tegen; "Ik wil horen wat God, de Here, spreekt; want Hij zal van vrede spreken tot zijn volk en tot zijn gunstgenoten; maar laten zij niet terugkeren tot dwaasheid. Waarlijk, zijn heil is nabij hen die Hem vrezen, zodat heerlijkheid in ons land woont". Daar ligt wat de ChristenUnie-SGP de sleutel voor een goede samenleving. Ik wens deze gemeente en dit land dat zij dat heil en die heerlijkheid ontdekken.